

Pepa o mau 6 – Faamasinoga Tutoatasi o Toeiloiloga o Soifua Maloloina o Mafaufau (Mental Health Review Tribunal)

O le Faamasinoga Tutoatasi o Toeiloiloga o Soifua Maloloina o Mafaufau (o le Faamasinoga Tutoatasi) ua tuuina puipuiga tāua e puipui ai aiā tatau a tagata ma'i lei loto iai i lalo o le *Tulafono o Soifua Maloloina 2000* (o le Tulafono) (*Mental Health Act 2000*) (the Act).

O le Mataupu 12 ua faavae ai le Faamasinoga Tutoatasi, e tuuina mai lana pulega ma faatua'oi auala mana'omia. O mataupu toeiloilo e le Faamasinoga Tutoatasi, e aofia ai le malosi ise toeiloiloga, ua tuuina mai i le Mataupu 6 o le Tulafono.

O le ā le Faamasinoga Tutoatasi?

O le Faamasinoga Tutoatasi o se itutino tutoatasi ua faavae e toeiloiloina tagata ma'i o loo faia togafitiga lei loto iai i lalo o le Tulafono. Ose itutino e tasi i le setete – atoa e faauluulu ise Peresetene e galue ai i le taimi atoa. E filifili sui mai Kuiniselani atoa e fau ai le komiti pe a valaau se faamasinoga i nuu i tua.

O le komiti e auai sui faapitoa e toatolu:

- se loia
- se foma'i o mafaufau (poo seisi foma'i pe a lē avanoa se foma'i o mafaufau) ma
- se isi tagata e tutusa le poto masani poo faailoga.

E mafai e le Peresetene ona valaau se komiti e oo i le lima sui. Atonu o komiti lapopo'a e faaogā mo mataupu e faafitauli ma lavelave o le olaga. I tulaga faapitoa, e ono valaau na'o le sui o le komiti e toatasi (eg. e fofogaina mataupu mana'omia vave).

O ā mea e toeiloilo e le Faamasinoga Tutoatasi?

O le Faamasinoga Tutoatasi e toeiloiloina:

- tagata mama'i i lalo ose *poloaiga mo togafitiga lei loto iai* (*involuntary treatment order*)
- tagata mama'i i lalo ose *poloaiga i suesuega mo faamasinoga* (*forensic order*)
- le taofia o tagata talavou mama'i i fale e matuā puipuia malu
- le malosi mo faamasinoga oni tagata mama'i e suesue mo faamasinoga.

O le Faamasinoga Tutoatasi foi e filifili:

- i togafitiga e faia
- talosaga mo poloa'iga o faamatalaga o tagata ma'i e suesue mo faamasinoga
- talosaga mo le faamaonia mo tagata ma'i e ave'ese mai Kuiniselani
- apili faasaga ise faai'uga a le pule o auunaga soifua maloloina ua faatagaina e faasā se tagata ona asiasi ise tagata ma'i lei loto iai.

E faapefea ona fai faamasinoga?

E mana'omia le Faamasinoga Tutoatasi ia maitau faavae o faamasinoga masani o le soifuaga ma ia faia faamasinoga ise auala e lē aloaia tele. O le Faamasinoga Tutoatasi e lē saisaitia i tulafono o molimau ma e ono iloa lava e i latou mataupu i auala talafeagai e filifili iai.

O faamasinoga e lē tatalaina i tagata lautele vaganā ua faatonuina e le Faamasinoga Tutoatasi.

O afea e fai ai toeiloiloga ose poloa'iga mo togafitiga lei loto iai poo polo'aiga i suesuega mo faamasinoga?

Mo tagata ma'i i lalo o *poloa'iga mo togafitiga lei loto iai*, e faia toeiloiloga a le Faamasinoga Tutoatasi i totonu o le ono vaiaso mai le faiga o le poloa'iga ma ia ono masina le vā (vaai Pepa o mau 3 – *togafitiga lei loto iai*).

Mo se tagata ma'i e faaaogā i faamasinoga, e faia toeiloiloga i le ta'i ono masina mai le aso sa fai ai le poloa'iga i suesuega mo faamasinoga (vaai Pepa o mau 5 – *Tuutuuga i suesuega mo faamasinoga*).

Peita'i, e ono faaleaogāina e le Faamasinoga Tutoatasi le talosaga pe afai e faamalieina o le talosaga e faavalevlea pe faamalosi.

O leā le malosi o le Faamasinoga Tutoatasi i toeiloiloga ose poloa'iga mo togafitiga lei loto iai poo poloa'iga i suesuega mo faamasinoga?

I se toeiloiloga o se *poloa'iga mo togafitiga lei loto iai*, e filifili le Faamasinoga Tutoatasi pe fetau mea mana'omia o togafitiga i le tagata ma'i. E tatau i le Faamasinoga Tutoatasi ona faamaonia pe tatala le poloa'iga mo togafitiga lei loto iai.

Atonu e faapea foi i le Faamasinoga Tutoatasi ona:

- faatonu se fesuia'iga i ituaiga o le poloa'iga
- faatonu pe faamuta togafitiga faatapulaa i komiuniti (i.e. pe afai o ituaiga o le poloa'iga o ma'i i falema'i)
- faatonu ia ave le tagata ma'i i seisi auunaga soifua maloloina faatagaina.

I se toeiloiloga o se *poloa'iga i suesuega mo faamasinoga*, e tatau i le Faamasinoga Tutoatasi ona faamaonia pe tatala le poloa'iga. O le Faamasinoga Tutoatasi e ono faamaonia foi togafitiga faatapulaa i komiuniti mo tagata ma'i. Peitai, e lē mafai e le Faamasinoga Tutoatasi ona faamuta se poloa'iga pe faamaonia togafitiga faatapulaa i komiuniti vaganā ua faamalieina e faapea o le tagata ma'i e lē o tauaveina ni faafitauli lē mana'omia mo le saogalemū o le tagata ma'i poo nisi e tusa ma tulaga o le tagata ma'i le mafaufau poo le leiloa faitau tusi ma tusitusi'.

O ā talosaga o togafitiga?

O ituaiga togafitiga faapitoa e fesuia'i i lalo o le Tulafono, e aofia ai togafitiga e fai e masini. E ao ise tagata ona faailoa mai le maliega mo nei ituaiga togafitiga. Peita'i, o se tagata ua lē faailoaina mai se maliega e mafai ona fai togafitiga e fai e masini i le iai o le faamaoniga a le Faamasinoga Tutoatasi, i luga o se talosaga sa fai e se foma'i o mafaufau.

I se faalavelave faafuase'i, e mafai ona ave iai togafitiga e fai e masini mo le mauuluga e lima aso e aunoa ma se faamaoniga a le Faamasinoga Tutoatasi. I lenei tulaga, e ao ona faapepa e se foma'i o mafaufau ma le pule sili o le falema'i o auunaga soifua maloloina mo togafitiga o tagata ma'i le mana'omia vave ua fai ai lenei togafitiga. E tatau ona faia loa se talosaga i le Faamasinoga Tutoatasi mo le fofogaina o le mataupu e le Faamasinoga Tutoatasi i totonu o le lima aso.

Nisi faamatalaga

Mental Health Review Tribunal
Telefoni: 1800 006 478 poo 07 3235 9059

Mental Health Act Liaison Officer
Mental Health Branch
Queensland Health
GPO Box 48
BRISBANE Q 4001

Telefoni: 1800 989 451 poo 07 3234 0417

Email: mha2000@health.qld.gov.au

Web: www.health.qld.gov.au/mha2000